

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ – 4101-12-03/2012
P/12/178

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/178 – Utrzymanie terenów nieruchomości gruntowych w aspekcie walorów krajobrazowych i estetycznych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontroler	Stanisław Jarzyna, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 82372 z dnia 11 września 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie, 35 – 105 Rzeszów, ul. Tadeusza Boya-Żeleńskiego 19a, zwany dalej „Zarządem”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Maternia, dyrektor Zarządu, od dnia 20 września 2011 r. (pełniący obowiązki Dyrektora Zarządu w okresie od dnia 1 kwietnia 2011 r. do dnia 19 września 2011 r.). Poprzednio, tj. w okresie od dnia 25 stycznia 1999 r. do dnia 31 marca 2011 r., Dyrektorem Zarządu był Pan Bogdan Tarnawski. (dowód: akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W kontroli ustalono, że stan zagospodarowania i utrzymania obszarów przestrzeni publicznej na terenach administrowanych przez Zarząd, obejmujących wojewódzkie drogi publiczne, w aspekcie walorów krajobrazowych i estetycznych, należy ocenić jako prawidłowy. Przeprowadzone oględziny wybranych odcinków dróg wojewódzkich Nr 877, Nr 881, Nr 896 i Nr 897, potwierdziły, że administrowane tereny oraz zlokalizowane na nich urządzenia związane z organizacją ruchu drogowego, były utrzymane w porządku i czystości, tereny zieleni towarzyszące ulicom i placom, znajdującym się w ciągu dróg wojewódzkich były zadbane a rosnące na nich drzewa i krzewy były przycięte, trawniki skoszone i niezaśmiecane, usytuowanie tablic i urządzeń reklamowych nie powodowało pogorszenia widoczności i było zgodne z obowiązującymi zasadami.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sposób rozliczenia rzeczowego i finansowego oraz sposób organizacji prac związanych z utrzymaniem terenów w granicach pasa drogowego, będący wynikiem realizacji umów zawartych przez Zarząd z jednostkami świadczącymi usługi w zakresie bieżącego utrzymania dróg, w tym estetyki. Ustalone w tych umowach warunki finansowe oraz wymogi w zakresie jakości usług zabezpieczały interes publiczny.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że na obniżenie oceny pozytywnej wpłynęły: stwierdzone w trakcie oględzin przypadki niezadawalającego stanu technicznego poboczy i odwodnienia dróg, który na odcinkach dróg poddanych oględzinom uniemożliwiał lub utrudniał odprowadzanie wód opadowych i wymagał przebudowy albo odmulenia. Ponadto, w kontroli stwierdzono pojedyncze przypadki nieterminowego załatwiania skarg i wniosków wpływających do Zarządu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Stan zagospodarowania i utrzymania obszarów przestrzeni publicznej na terenach administrowanych.

1.1 Stan zagospodarowania i utrzymania obszarów przestrzeni publicznej na terenach administrowanych przez zarządców dróg publicznych w aspekcie walorów estetycznych i krajobrazowych.

Opis stanu
faktycznego

W toku kontroli przeprowadzono oględziny 4 odcinków dróg wojewódzkich administrowanych przez Zarząd, zgodnie z założeniami programu kontroli. Do oględzin wybrano:

- odcinki dróg wojewódzkich: nr 877 – od km 14+875 do km 69+566, nr 881 – od km 40+418 do km 77+408, nr 896 – od km 0+000 do km 44+906, nr 897 – od km 0+000 do km 35+280, tj. o łącznej długości 171,867 km, co stanowiło 10,55% długości dróg wojewódzkich administrowanych przez Zarząd (1.628,86 km – stan na dzień 10 września 2012 r.),

- z próby wyłączono odcinki, które były remontowane/przebudowywane w latach 2010 – 2012,

- odcinki dróg poddane oględzinom obejmowały odcinki, na których dokonywane były prace pielęgnacyjne, porządkowe, remontowe i konserwacyjne, zafakturowane i zapłacone w okresie od czerwca 2012 r. do dnia kontroli, na podstawie 5 faktur, wystawionych przez wykonawców tych robót, zaś obszar ujęty w tych fakturach, nie przekraczał 50% powierzchni w badanej próbie.

(dowód: akta kontroli str. 6-20)

Przeprowadzone w dniach: 19 września, 8, 9 i 10 października 2012 r., oględziny ww. odcinków dróg wojewódzkich wykazały, że:

- poddane oględzinom odcinki dróg wojewódzkich były utrzymane w czystości – pobocza i rowy po obu stronach jezdni na całej szerokości pasa drogowego były wykoszone, usunięto wszystkie samosiejki drzew i krzewów, widoczne było rozgraniczenie pomiędzy terenem administrowanym przez Zarząd, a przylegającymi do niego nieruchomościami. Znaki drogowe oraz słupki prowadzące, zarówno po stronie prawej jak i stronie lewej dróg, były czyste. Kratki ściekowe wraz z odpływami były czyste i umożliwiały odpływ wody. Występowały odcinki dróg, opisane w dalszej części wystąpienia, na których stwierdzono występowanie pojedynczych nieuprzątniętych śmieci.

- usytuowane przy drogach tablice i urządzenia reklamowe, nie przesłaniały widoczności drogi i nie były umieszczone w bliskich odległościach od skrzyżowań,

co dotyczyło także tablic i urządzeń reklamowych usytuowanych poza granicami pasów drogowych;

- tereny zieleni towarzyszące ulicom i placom, znajdującym się w ciągu drogi nr 877 w mieście Leżajsk i mieście Łańcut, w ciągu drogi nr 881 w mieście Kańczuga, w ciągu drogi nr 896 w mieście Ustrzyki Dolne, były zadbane, rosące przy nich drzewa i krzewy były przycięte, trawniki skoszone i niezaśmiecane;

- zakres zrealizowanych prac pielęgnacyjnych, porządkowych i remontowo-konserwacyjnych był zgodny z zakresem uwidocznionym w wybranych do kontroli 5 fakturach, wystawionych w okresie od 6 czerwca do 7 sierpnia 2012 r. i zapłaconych do dnia rozpoczęcia kontroli. Jakość tych prac nie budziła zastrzeżeń;

- na poddanych oględzinom odcinkach dróg wojewódzkich nie występowały obiekty małej architektury;

- stan poboczy i odwodnienia odcinków dróg poddanych oględzinom, był zadawalający lub dobry. Występowały odcinki dróg, wymienione niżej, na których stan poboczy i odwodnienia był niezadawalający.

(dowód: akta kontroli str. 8-20)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Droga nr 877 – na niektórych odcinkach, po obu stronach drogi, występowały rowy, których stan utrudniał odprowadzanie wody i wymagał oczyszczenia lub odmulenia. Pobocza były utwardzone, jednak na niewielkich odcinkach drogi, w różnych lokalizacjach, szczególnie na odcinku Albigowa - Szklary występowały zaniżone od 5 – do 15 cm i skoleinowane pobocza, wymagające uzupełnienia. Ponadto, na niektórych odcinkach pobocza drogi wymagały ścięcia. W różnych lokalizacjach drogi, na jej poboczach i w rowach, znajdowały się pojedyncze, nieuprzątnięte śmieci, tj. plastikowe torby reklamowe, butelki plastikowe, puszki po napojach, papiery i inne. W trakcie oględzin stwierdzono brak – szacunkowo ok. 30% - słupków prowadzących U-1a, zarówno po stronie prawej jak i lewej oraz brak na części słupków prowadzących cyfr numeracji km i hm.

2. Droga nr 881 – na niektórych odcinkach, po obu stronach drogi, występowały rowy, których stan utrudniał odprowadzanie wody i wymagał oczyszczenia lub odmulenia. Pobocza były gruntowe, lokalnie uzupełnione materiałem kamiennym, jednak na niewielkich odcinkach drogi, w różnych lokalizacjach, występowały zaniżone od 5 – do 15 cm i skoleinowane pobocza, wymagające uzupełnienia. Ponadto, na niektórych odcinkach pobocza drogi wymagały ścięcia. W różnych lokalizacjach drogi, na jej poboczach i w rowach, znajdowały się pojedyncze, nieuprzątnięte śmieci, tj. plastikowe torby reklamowe, butelki plastikowe, puszki po napojach, papiery i inne.

3. Droga nr 896 – na niektórych odcinkach, po obu stronach drogi, występowały rowy, których stan utrudniał odprowadzanie wody i wymagał oczyszczenia lub odmulenia. Pobocza były gruntowe, lokalnie uzupełnione materiałem kamiennym, jednak na niewielkich odcinkach drogi, w różnych lokalizacjach, szczególnie na odcinku Czarna - Lutowiska występowały zaniżone od 5 – do 10 cm i skoleinowane pobocza, wymagające uzupełnienia. Ponadto, na niektórych odcinkach pobocza drogi wymagały ścięcia, co szczególnie dotyczyło odcinków położonych pomiędzy Czarną a Lutowiskami oraz Lutowiskami a Ustrzykami Górnymi. Zawyżone pobocza utrudniały lub uniemożliwiały swobodny odpływ wody opadowej do rowów oraz powodowały niszczenie utwardzonych fragmentów poboczy, co widoczne było podczas oględzin, w których trakcie przeprowadzania występowały opady deszczu.

4. Droga nr 897 – na niektórych odcinkach, po obu stronach drogi, występowały rowy, których stan utrudniał odprowadzanie wody i wymagał oczyszczenia lub odmulenia. Pobocza były gruntowe, uzupełnione materiałem kamiennym, jednak na niewielkich odcinkach drogi, w różnych lokalizacjach, występowały zaniżone od 5 – do 15 cm i skoleinowane pobocza, wymagające uzupełnienia. Ponadto, na niektórych odcinkach pobocza drogi wymagały ścięcia. W różnych lokalizacjach drogi, w tym szczególnie na odcinku od km 0+000 do km 4+000, na poboczach i w rowach znajdowały się pojedyncze, nieuprzątnięte śmieci, tj. plastikowe torby reklamowe, butelki plastikowe, puszki po napojach, papiery i inne, wyraźnie widoczne po aktualnie wykonanym koszeniu traw i chwastów. W trakcie oględzin stwierdzono, że przy drodze znajdują się tylko słupki prowadzące U-1a określające kilometraż dróg, brak było słupków hektometrowych, zarówno po stronie prawej jak i lewej. Na niektórych odcinkach drogi, w różnych lokalizacjach, szczególnie pomiędzy Jaśliskami a Komańczę (od km 12+250 do km 35+280), znajdowały się stare, betonowe bariery ochronne, w większości w złym stanie technicznym, przy czym niewielkie fragmenty tych barier były przechylone lub przewrócone. Stan techniczny tych barier negatywnie wpływał na walory estetyczne drogi.

W trakcie oględzin stwierdzono, że w 3 miejscach zlokalizowanych przy drodze nr 897 powstały siedliska bobrów. Tworzone przez te zwierzęta tamy na ciekach wodnych powodowały powstanie zalewisk, wpływających negatywnie na stan rowów, przepustów, poboczy i korpusu drogi, co może skutkować w niedalekiej przyszłości istotnymi uszkodzeniami drogi.

(dowód: akta kontroli str. 8-20)

Osobami odpowiedzialnymi za utrzymywanie w odpowiednim stanie urządzeń drogowych, w odniesieniu do: oznakowania dróg, zieleni i urządzeń przydrożnych oraz za bieżące roboty utrzymaniowe, w tym stan techniczny odwodnienia dróg są Kierownicy Rejonów Dróg Wojewódzkich (Rejonów). Z wyjaśnień złożonych przez Kierowników Rejonów w: Łańcucie, Jarosławiu, Ustrzykach Dolnych i Rymanowie wynika m.in., że istotną przyczyną, która wpływa na niezadawalający stan techniczny odwodnienia przy niektórych odcinkach dróg wojewódzkich poddanych oględzinom, są niewystarczające – w stosunku do potrzeb – środki finansowe przeznaczane na bieżące utrzymanie dróg. Duży ruch pojazdów transportujących materiały na budowę autostrady A4 (Rejon Łańcut, Rejon Jarosław), drewno z terenów leśnych (Rejon w Ustrzykach Dolnych, Rejon w Rymanowie), przyczynia się – przy stosunkowo wąskich nawierzchniach tych dróg, wynoszących od 5,20 cm do 5,50 cm – do niszczenia poboczy, powodując ich zniekształcanie i koleinowanie. Ponadto, niektóre odcinki dróg poddanych oględzinom położone są w terenach górzystych lub wyżynnych, o dużym spadku, co wiąże się z dużymi opadami deszczu rozmywającymi pobocza. W okresie zimowym – z koniecznością użycia dużej ilości materiałów uszorstniających nawierzchnię – powodującą zamulanie rowów i zawyżanie poboczy. Prace związane z odmulaniem rowów oraz uzupełnianiem poboczy wykonywane będą jeszcze przed końcem 2012 r., na części odcinków dróg objętych oględzinami. Z wyjaśnień kierowników Rejonów w Łańcucie i Rymanowie wynika, że brak słupków prowadzących jest częściowo wynikiem dewastacji, do której dochodzi na wąskich odcinkach dróg ale także – braku środków finansowych na ten cel w latach poprzednich.

(dowód: akta kontroli str. 21-29)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Zasady i warunki zagospodarowania i utrzymania obszarów przestrzeni publicznej oraz sposób ich wdrażania.

2.1. Zasady lub standardy zagospodarowania i utrzymania terenu pasa drogowego z wyłączeniem jezdni.

Opis stanu
faktycznego

Zarząd nie posiada własnych, wewnętrznych zasad i standardów zagospodarowania i utrzymania terenu pasa drogowego z wyłączeniem jezdni, w zakresie dotyczącym utrzymania czystości i porządku oraz pielęgnacji terenów zieleni. Szczegółowe zasady i warunki dotyczące utrzymania czystości i porządku, pielęgnacji zieleni, określone są w treści umów na wykonanie robót i usług dotyczących powyższego zakresu, zawieranych przez Zarząd z ich wykonawcami. Ustalenia w ww. zakresie przedstawiono w punkcie 3.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Ponadto, ww. czynności wykonywane są we własnym zakresie przez służby liniowe poszczególnych Rejonów, które wykonują m.in.: koszenie traw, sprzątanie, podcinki drzew i krzewów, mycie znaków, ustawianie pacholek drogowych. Zakres i częstotliwość tych prac dostosowywana jest do posiadanych środków finansowych, które pozwalają tylko na podstawowy zakres utrzymania właściwej estetyki pasa drogowego.

Zarząd nie posiada własnych, wewnętrznych zasad i standardów zagospodarowania i utrzymania terenu pasa drogowego z wyłączeniem jezdni, w zakresie dotyczącym sytuowania obiektów małej architektury oraz sytuowania tablic i urządzeń reklamowych, w formie zarządzenia lub innego aktu prawnego. Jak wynika z wyjaśnień złożonych przez Panią Halinę Jajko, p.o. Naczelnika Wydziału Uzgodnień Zarządu, w latach 2011 – 2012 w zakresie dotyczącym sytuowania obiektów małej architektury oraz tablic i urządzeń reklamowych egzekwowano następujące zasady:

- lokalizowanie ww. obiektów poza pasem drogowym,
- zachowanie widoczności i czytelności znaków drogowych oraz pola widoczności skrzyżowań,
- wydawanie decyzji administracyjnych na lokalizację obiektów i reklam w pasie drogowym na podstawie opracowanych wzorów wniosków i wzorów decyzji administracyjnych,
- opracowano stronę internetową dotyczącą ochrony pasa drogowego – www.pzdw.pl – dokumenty, z której można pozyskać niezbędne informacje i obowiązujące wzory dokumentów.

Z wyjaśnień p.o. Naczelnika Wydziału Uzgodnień wynika ponadto, że w przypadkach, gdy wpływały wnioski o wydanie decyzji administracyjnych dotyczących sytuowania w pasie drogowym tablic i urządzeń reklamowych, Zarząd posługiwał się regulacjami prawnymi zawartymi w: Regulaminie Organizacyjnym Zarządu, uchwale Nr XV/258/11 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny częściowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

listopada 2011 r. w sprawie ustalenia stawek opłat za przeprawy promowe i zajmowanie pasa drogowego dróg wojewódzkich na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego Nr 199, poz. 3559 ze zm.), ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 ze zm.), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 2004 r. w sprawie określenia warunków udzielenia zezwoleń na zajęcie pasa drogowego (Dz. U. Nr 140, poz. 1481), ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.), rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (Dz. U. Nr 220, poz. 2181), ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

Procedura związana z wydaniem zgody na sytuowanie w pasie drogowym obiektów lub urządzeń była następująca:

- przyjęcie wniosku strony zainteresowanej na wzorze opublikowanym na stronie internetowej, zgodnym z przepisami rozporządzenia w sprawie określenia warunków udzielenia zezwoleń na zajęcie pasa drogowego, bezpośrednio we właściwym terytorialnie Rejonie,
- indywidualne rozpatrzenie i sprawdzenie kompletności każdego wniosku, w oparciu o przedłożoną dokumentację, warunki terenowe w odniesieniu do lokalizacji obiektu/urządzenia w zakresie widoczności i czytelności znaków drogowych, pola widoczności w obrębie skrzyżowania, kolorystyki – połączone z wizją w terenie,
- ocena spełniania wymogów,
- wszczęcie postępowania administracyjnego,
- wydanie decyzji administracyjnej, na podstawie art. 39 ust. 3, art. 40 ust. 2 pkt 3, ust. 3 i ust. 6 ustawy o drogach publicznych oraz uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie ustalenia stawek opłat za przeprawy promowe i zajmowanie pasa drogowego dróg wojewódzkich na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg, zobowiązującej stronę do: uzyskania uzgodnień z posiadaczami urządzeń obcych znajdujących się w pasie drogowym lub w jego pobliżu, uzyskania innych decyzji i uzgodnień wymaganych odrębnymi przepisami, zapewnienia bezpieczeństwa komunikacji kołowej i pieszej w czasie wykonywania robót, wykonanie obiektu/urządzenia zgodnie z załączoną dokumentacją techniczną oraz warunkami decyzji, utrzymania reklamy w stanie estetycznym, prowadzenia robót utrzymaniowych bez zajęcia jezdni, chodnika lub pobocza, w sposób nie utrudniający spływu wody z pasa drogowego, terminowego wnoszenia wymaganych opłat.

Reklamy lokalizowane poza pasem drogowym są opiniowane przez Rejony, na wnioski inwestorów, po sprawdzeniu lokalizacji reklamy, na podstawie dokumentacji i wizji w terenie. Na terenie działania Zarządu nie występują obiekty małej architektury zlokalizowane w pasie drogowym dróg wojewódzkich.

(dowód: akta kontroli str. 30-41, 65-68)

Przeprowadzone w dniach: 19 września, 8, 9 i 10 października 2012 r., oględziny wybranych odcinków dróg wojewódzkich nr 877, nr 881, nr 896 i nr 897, potwierdziły, że zasady dotyczące utrzymania czystości i porządku, pielęgnacji terenów zieleni oraz sytuowania tablic i urządzeń reklamowych, wynikające z przedstawionych wyżej przepisów i zasad oraz zawartych umów, były

przestrzegane. Na poddanych oględzinom odcinkach dróg nie były sytuowane obiekty małej architektury.

(dowód: akta kontroli str. 8-20)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Przeprowadzone, w dniu 19 września, 9 i 10 października 2012 r., oględziny odcinków dróg wojewódzkich nr 877, od km 14+875 do km 68+566, Leżajsk – Szklary, nr 881, od km 40+418 do km 77+408, Kańczuga – Żurawica, nr 897, od km 0+000 do km 35+280, Tylawa – Komańcza, wykazały, że w różnych lokalizacjach tych dróg, stwierdzono występowanie pojedynczych nieuprzątniętych śmieci, tj. plastikowych toreb reklamowych, butelek plastikowych, puszek po napojach, papierów i innych nieczystości, znajdujących się wzdłuż drogi, w rowach i na poboczach. Ponadto w trakcie oględzin drogi nr 897 stwierdzono występowanie, szczególnie na odcinkach zlokalizowanych od km 12+250 do km 35+280, starych, betonowych barier ochronnych, których niektóre fragmenty były uszkodzone i wyrwone, zaś ich stan techniczny ujemnie wpływał na walory estetyczne drogi, usytuowanej w atrakcyjnych turystycznie i krajobrazowo terenach województwa podkarpackiego. Zgodnie z obowiązującymi zasadami nadzór nad utrzymaniem czystości w ramach pasa drogowego należy do obowiązków kierowników Rejonów. Jak wynika z wyjaśnień złożonych przez kierowników Rejonów w: Łąncucie, Jarosławiu i Rymanowie główną przyczyną występowania nieczystości jest niska kultura i niedbałość użytkowników dróg, którzy nagminnie wyrzucają śmieci do rowów, szczególnie na terenach niezabudowanych. Mimo sukcesywnego sprzątania Rejony nie są w stanie zapewnić stałej czystości otoczenia dróg, śmieci są najbardziej widoczne po wykonywanym koszeniu. Jak wyjaśnił Kierownik Rejonu w Rymanowie bariery te są pozostałością z dawnych czasów. Są one i będą dalej sukcesywnie wymieniane na bariery stalowe, co winno poprawić zarówno estetykę drogi jak i bezpieczeństwo ruchu drogowego. Do końca 2012 r., po rozstrzygnięciu postępowania przetargowego, planuje się wymianę ok. 1.050 mb tych barier.

(dowód: akta kontroli str. 8-12, 16-22, 25-29)

2.2. Nadzór zarządcy drogi nad jednostkami odpowiedzialnymi za utrzymanie pasa drogowego z wyłączeniem jezdni.

Opis stanu
faktycznego

Przedmiotem działania Zarządu – w myśl postanowień Statutu, przyjętego uchwałą Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego – jest m.in.: utrzymanie nawierzchni drogi, chodników, drogowych obiektów inżynierskich, urządzeń zabezpieczających ruch i innych urządzeń związanych z drogą, koordynacja robót w pasie drogowym, w tym określanie szczegółowych warunków budowy i przebudowy dróg spowodowanych inwestycją niedrogową, przeprowadzanie okresowych kontroli stanu dróg i drogowych obiektów inżynierskich, wykonywanie robót interwencyjnych, utrzymaniowych i zabezpieczających, utrzymywanie zieleni przydrożnej, w tym sadzenie drzew oraz krzewów.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Zarządu, zatwierdzonym uchwałą Nr 120/2162/08 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 15 lipca 2008 r., wraz ze zmianami, realizacja zadań z zakresu utrzymania pasa

drogowego z wyłączeniem jezdni została przypisana w głównej mierze do obowiązków Wydziału Dróg, Wydziału Mostów oraz do obowiązków Rejonów.

Z treści § 20 Regulaminu Organizacyjnego Zarządu wynika, że do zakresu działania Wydziału Dróg należy w szczególności: określanie potrzeb rzeczowych i finansowych w zakresie bieżącego utrzymania i remontów dróg, przygotowywanie planów robót utrzymaniowych wraz z wnioskowaniem rozdziału środków na bieżące utrzymanie dla Rejonów, nadzór nad utrzymaniem dróg i urządzeń drogowych, nadzór nad realizacją przeglądów okresowych stanu technicznego dróg oraz opracowywanie ich wyników, przeciwdziałanie niekorzystnym przeobrażeniom środowiska mogącym powstać w następstwie utrzymania dróg, udział w odbiorach robót drogowych, nadzór nad działalnością Rejonów w zakresie realizacji zadań związanych z utrzymaniem dróg, udział w ostatecznych odbiorach robót w zakresie remontów, budowy i przebudowy dróg, załatwianie skarg, wniosków i postulatów dotyczących dróg, koordynacja i współdziałanie w realizacji zadań utrzymaniowych na drogach, koordynacja całokształtu spraw dotyczących zastrzewienia i zieleni w pasie drogowym, koordynacja zadań z zakresu utrzymania dróg i mostów współfinansowanych przez samorządy lokalne.

Do zakresu działania Wydziału Mostów należy m.in. (§ 21 Regulaminu Organizacyjnego Zarządu): określanie potrzeb rzeczowych i finansowych w zakresie bieżącego utrzymania i remontów obiektów mostowych oraz innych budynków i budowli, przygotowywanie planów robót utrzymaniowych wraz z wnioskowaniem rozdziału środków na ich bieżące utrzymanie, nadzór nad utrzymaniem mostów i wiaduktów, budynków i budowli, koordynacja przeglądów stanu technicznego obiektów mostowych, nadzór nad realizacją zadań w zakresie bieżącego utrzymania obiektów mostowych wykonywanych przez jednostki terenowe, przygotowywanie i wdrażanie do realizacji zadań własnych Zarządu w zakresie utrzymania bieżącego obiektów mostowych, koordynacja realizacji planu jednostek terenowych w zakresie bieżącego utrzymania obiektów mostowych.

Do zadań Rejonów, w zakresie utrzymania dróg, obiektów mostowych i urządzeń drogowych, należy w szczególności (§ 22 Regulaminu Organizacyjnego Zarządu): dokonywanie objazdów i kontroli stanu dróg i obiektów mostowych, określanie rocznych potrzeb w zakresie utrzymania, remontów i przebudowy dróg i obiektów mostowych, nadzór i kontrola przebiegu realizacji prowadzonych robót drogowych i mostowych w tym robót wykonywanych przez innych inwestorów, wykonywanie prac awaryjnych oraz robót utrzymaniowych, w tym dotyczących zieleni przydrożnej, przygotowywanie dokumentów będących podstawą wydawanych decyzji administracyjnych w zakresie lokalizacji reklam oraz innych obiektów sytuowanych w pasie drogowym lub w pobliżu pasa drogowego.

Zgodnie z § 8 Statutu Zarządu jednostkami terenowymi są Rejony w: Jarosławiu, Jaśle, Lubaczowie, Łańcut, Mielcu, Rymanowie, Stalowej Woli, Ustrzykach Dolnych.

(dowód: akta kontroli str. 42-64)

Plany rzeczowo – finansowe środków przeznaczonych na zadania związane z utrzymaniem pasa drogowego na dany rok, przygotowywane w sierpniu roku poprzedzającego, obejmują podstawowe zadania utrzymaniowe (koszenie, sprzątanie), zadania nie zrealizowane w danym roku, możliwe do wykonania w roku następnym, zadania wnioskowane przez kierowników Rejonów. Na początku każdego roku przeprowadzane są przetargi obejmujące zadania związane bezpośrednio z estetyką pasa drogowego, tj.: czyszczenie nawierzchni ulic i urządzeń odwadniających, roboty porządkowe i utrzymaniowe obiektów

inżynierskich, koszenie traw i chwastów, zakup materiałów do utwardzenia poboczy. Wielkość faktycznie wydatkowanych środków na te cele była uzależniona od zakresu i jakości robót i wyniosła w: 2011 r. – 1.691,8 tys. zł, 2012 r. - 2.286,4 tys. zł. W 2011 r. przeznaczono na: czyszczenie ulic i urządzeń odwadniających 758,2 tys. zł, roboty porządkowe i utrzymaniowe obiektów inżynierskich – 334,3 tys. zł, koszenie traw i chwastów – 544,7 tys. zł. W 2012 r. powyższe środki wynosiły odpowiednio: 850,3 tys. zł, 419,4 tys. zł, 821,6 tys. zł. Zakres pozostałych robót utrzymaniowych i zakupów, w skład których wchodzi: odmulanie rowów i ścinka poboczy, wycinka krzaków i podcinka drzew, zakup elementów oznakowania pionowego, usługi sprzętowe związane z bieżącym utrzymaniem, obejmował kwotę 2.143,6 tys. zł w 2011 r. oraz 1.643,5 tys. zł w 2012 r. Zakres tych robót uzależniony jest od oszczędności przetargowych oraz konieczności i pilności ich wykonania. Wysokość środków przekazywanych na zadania utrzymaniowe zależy od wysokości środków ogółem posiadanych przez Zarząd ale również od konieczności wykonania innych zadań, niezbędnych np. ze względu na bezpieczeństwo ruchu drogowego. Kwoty te wydatkowano w 2011 r. m.in. na: odmulanie rowów i ścinkę poboczy – 546,5 tys. zł, wycinkę drzew – 141,6 tys. zł, usługi sprzętowe – 600,6 tys. zł. W 2012 r. na podane wyżej cele przeznaczono odpowiednio: 421,0 tys. zł, 49,8 tys. zł i 694,0 tys. zł. Przy uwzględnieniu podziału na Rejony, łączne kwoty środków wydatkowanych na roboty utrzymaniowe wyniosły w 2011 r. od 286 tys. zł (Rejon Łańcut) do 912 tys. zł (Rejon Ustrzyki Dolne), zaś w 2012 r. – od 250 tys. zł (Rejon Lubaczów) do 802 tys. zł (Rejon Ustrzyki Dolne).

(dowód: akta kontroli str. 65-68)

Kontrola i nadzór nad wydatkowaniem środków finansowych na utrzymanie dróg przez Rejony dokonywana była m.in. poprzez:

- organizację narad technicznych przez zastępcę Dyrektora ds. Zarządzania Siecią z kierownikami Rejonów, na których jednym z tematów są zawsze sprawy estetyki pasa drogowego,
- prowadzenie wyjazdowych kontroli prac Rejonów przez naczelników poszczególnych wydziałów Zarządu,
- zgłaszanie kierownikom Rejonów problemów podczas przeprowadzania przeglądów gwarancyjnych, rad budowy, przejazdów, komisji bezpieczeństwa, odbiorów robót,
- rozpatrywanie wniosków mieszkańców w zakresie estetyki zgłaszanych na etapie przygotowywania inwestycji,
- weryfikację dokumentów przetargowych,
- informowanie o sposobie załatwiania spraw przesłanych wg kompetencji do Rejonów.

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego przeprowadził w latach 2011 – 2012 w Zarządzie 6 kontroli kompleksowych, których tematyka dotyczyła: realizacji projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego 2007 – 2013, gospodarki lokalami mieszkalnymi oraz realizacji wybranych inwestycji. Poza ww. kontrolami przedstawiciele Marszałka Województwa uczestniczyli w kontrolach w terenie razem ze służbami Zarządu, spotkaniach i naradach problemowych oraz radach technicznych. Sporządzane przez Zarząd sprawozdania budżetowe – miesięczne, kwartalne i roczne, a także roczne sprawozdania opisowe – były weryfikowane przez Urząd Marszałkowski.

(dowód: akta kontroli str. 65-68, 128)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3. Skargi dotyczące zagospodarowania i utrzymania obszarów przestrzeni publicznej i reakcja na nie.

Opis stanu
faktycznego

W latach 2011 – 2012 do Zarządu wpłynęły łącznie 82 pisma zawierające skargi lub wnioski dotyczące zagospodarowania i utrzymania obszarów przestrzeni publicznej, w zakresie związanym z utrzymaniem dróg. Z analizy treści tych pism wynika, że w większości przypadków dotyczyły one prośb osób zainteresowanych, związanych z: poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego, naprawą odwodnienia, utrzymaniem czystości dróg i poboczy, wycinką drzew i krzewów, przebudową lub budową przepustów, umocnieniem skarp, oczyszczeniem kanalizacji deszczowej. Pism, których tematyka dotyczyła utrzymania czystości dróg i poboczy oraz wycinki drzew i krzewów było 23.

Wpływające skargi i wnioski były kierowane do załatwienia do poszczególnych komórek organizacyjnych Zarządu, do których obowiązków należała tematyka i zakres podnoszonych w nich spraw. W przypadku 79 zgłoszonych spraw Zarząd udzielił odpowiedzi na problemy podniesione w treści pism, zawierające niezbędne wyjaśnienia lub informacje. Z analizy udzielonych odpowiedzi wynika, że z 79 spraw w: 46 przypadkach prośby zostały załatwione pozytywnie, zgodnie z życzeniem osób zainteresowanych, w 9 przypadkach pozytywnie załatwiono część z podniesionych w pismach prośb, zaś w pozostałych 24 przypadkach prośby były niezasadne lub niemożliwe do realizacji.

(dowód: akta kontroli str. 69-80)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Spośród 82 pism, które trafiły do Zarządu w latach 2011 – 2012 – w 4 przypadkach (4,9%) odpowiedzi udzielono po upływie obowiązującego terminu. Opóźnienia w udzieleniu odpowiedzi wynosiły od 7 dni do 15 dni. W przypadku 3 spraw (3,7%) odpowiedzi nie udzielono.

Zgodnie z przepisami art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę lub w oparciu o fakty i dowody przedstawione przez stronę lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ. Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym – w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania.

(dowód: akta kontroli str. 69-101)

Jak wynika z wyjaśnień złożonych przez Pana Piotra Więcka, Naczelnika Wydziału Dróg w Zarządzie, w przypadku 2 spraw, do których załatwienia

zobligowane były Rejony w Łańcucie i w Ustrzykach Dolnych, w dokumentacji Wydziału Dróg Zarządu brak było pism Rejonów, które wprawdzie terminowo udzieliły odpowiedzi wnioskodawcom, jednakże nie poinformowały o tym fakcie Zarządu. W trakcie kontroli uzupełnione brakujące pisma. Zwłoka w udzieleniu odpowiedzi na pozostałe 2 pisma była również wynikiem nieuwagi ze strony pracownika Wydziału Dróg oraz pracownika Rejonu. Brak odpowiedzi, na 3 pisma kierowane do Zarządu, był zawiniony także przez pracowników Rejonów, którzy dopiero po ponownych interwencjach osób zainteresowanych, przeprowadzili właściwe postępowania i przekazali stronom odpowiedzi.

(dowód: akta kontroli str. 102-107)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³ działalność w badanym obszarze.

3. Organizacja prac związanych z utrzymaniem przestrzeni publicznej oraz prawidłowość ich realizacji i rozliczeń.

3.1. Sposób organizacji prac związanych z utrzymaniem terenów pasa drogowego z wyłączeniem jezdni.

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą: 2011 r. – 2012 r., Zarząd zawarł 76 umów o świadczenie usług w zakresie dotyczącym utrzymania obszarów przestrzeni publicznej, związanych z utrzymaniem terenów w granicach pasa drogowego z wyłączeniem jezdni. Były to umowy z:

2012 r.:

- 8 umów zawartych w marcu i kwietniu 2012 r., dotyczących czyszczenia ulic i urządzeń odwadniających w ciągu dróg wojewódzkich, w tym letniego oczyszczania w terminie do dnia 15 grudnia 2012 r. oraz pozimowego oczyszczania w terminie do dnia 30 kwietnia 2012 r., obejmujące drogi wojewódzkie zlokalizowane na terenie 8 Rejonów podległych Zarządowi, których zakres obejmował:

- jedno- lub dwustronne czyszczenie chodników wzdłuż ulic położonych w ciągu dróg wojewódzkich,

- czyszczenie ulic i urządzeń odwadniających polegające na: ręcznym lub mechanicznym usunięciu piasku, błota i innych zanieczyszczeń wraz z załadunkiem i wywozem na wysypisko, oczyszczeniu studzienek rewizyjnych i ściekowych, przeglądzie separatorów, opróżnianiu koszy na śmieci i myciu ekranów akustycznych.

Wartości zakontraktowanych robót i usług, wynosiły od 54,9 tys. zł (Rejon Rymanów) do 163,4 tys. zł (Rejon Stalowa Wola) brutto. Jako zabezpieczenie należytego wykonania umowy ustalono we wszystkich przypadkach kary umowne w wysokości: 10% ceny umownej za odstąpienie od umowy z winy wykonawcy, 50% wartości jednokrotnego czyszczenia zakresu usług niewykonanych w terminie ujętym w harmonogramie.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny częściowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

- 6 umów zawartych w lutym i marcu 2012 r., dotyczących wykonania usługi wycinki drzew rosnących w pasie drogowym dróg wojewódzkich na terenie województwa podkarpackiego wraz z frezowaniem pniaków, w terminie do dnia 30 marca 2012 r., obejmujące drogi na terenie 6 Rejonów podległych Zarządowi, których zakres obejmował: oznakowanie i zabezpieczenie miejsc pracy i infrastruktury, wycięcie drzew (od 5 szt. w Rejonie Jasło do 98 szt. w Rejonie Jarosław), frezowanie pniaków na głębokość 20 cm poniżej poziomu terenu, z uzupełnieniem gruntem przepuszczalnym, uporządkowanie terenu z odwozem pozyskanego drewna na składy własne wykonawców. Wartości zakontraktowanych usług wynosiły od 1,1 tys. zł (Rejon Lubaczów) do 24,9 tys. zł (Rejon Jarosław) brutto. Jako zabezpieczenie należytego wykonania umów ustalono kary umowne w wysokości: 0,5% wartości brutto za każdy dzień zwłoki w wykonaniu usługi oraz za każdy dzień opóźnienia w usuwaniu wad, 10% ceny umownej za odstąpienie od wykonania umowy z winy wykonawcy, 500 zł brutto za każdy dzień wykonania usługi w sposób nienależyty, liczony od dnia protokolarnego potwierdzenia. Ponadto we wszystkich przypadkach wykonawców zobowiązano do odkupu pozyskanego drewna (za kwoty brutto: od 231 zł – Rejon Jasło, do 17,6 tys. zł – Rejon Jarosław).

- 8 umów zawartych w maju 2012 r., dotyczących koszenia traw i chwastów w pasie drogowym na sieci dróg wojewódzkich na terenie województwa podkarpackiego, w terminie: I koszenie – do 30 maja 2012 r., pozostałe koszenia w terminach ustalonych w harmonogramach – nie później niż do 30 września 2012 r. Umowy dotyczyły dróg z terenu 8 Rejonów podległych Zarządowi, zaś ich zakres rzeczowy obejmował: mechaniczne koszenie traw i chwastów na poboczach, skarpach i przeciwskarpach, zieleńcach, z ręcznym podkaszaniem przy znakach drogowych, pachółkach i pod poręczami, zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszego, oznakowanie robót i uporządkowanie terenu pasa drogowego oraz terenu przyległego. Wartości umowne robót wynosiły od 19,4 tys. zł (Rejon Lubaczów) do 200,7 tys. zł (Rejon Stalowa Wola) brutto. Jako zabezpieczenie należytego wykonania umów przyjęto we wszystkich przypadkach: odszkodowania w wysokości 10% ceny umownej w przypadku odstąpienia od umowy z winy wykonawcy, kary pieniężne w wysokości 50% wartości jednokrotnego koszenia zakresu usług niewykonanych w terminie uzgodnionym w harmonogramie.

- 8 umów zawartych w marcu 2012 r., dotyczących wykonania robót porządkowych i utrzymaniowych na mostach i przepustach sieci dróg wojewódzkich na terenie województwa podkarpackiego, w terminie do: 30 czerwca 2012 r. – roboty porządkowe, 30 września 2012 r. – roboty utrzymaniowe i powtórne porządkowe. Roboty dotyczyły mostów i przepustów zlokalizowanych na terenie 8 Rejonów podległych Zarządowi, a ich zakres obejmował: usunięcie zarośli, krzewów i odrostów drzew, koszenie traw w obrębie obiektu (na stożkach i skarpach nasypu 10 m przed i za mostem, na szerokość mostu + 5 m od krawędzi skarpy), karczowanie krzewów i zagajników na rowach w obrębie przepustów, oczyszczenie z piasku, błota i innych zanieczyszczeń nawierzchni jezdni i chodników (dwukrotne), wpustów ściekowych i rur odpływowych, dylatacji i koryt ściekowych, ław podłożyskowych, łóżysk stałych i ruchomych, balustrad mostowych i barier energochłonnych, schodów i ścieków naskarpowych, czyszczenie separatorów ścieków, czyszczenie terenu pod mostem oraz koryta cieku (na długości równej szerokości mostu + 10 m powyżej i poniżej mostu), usunięciu zatorów z pni, gałęzi i drągówizny na rowach w obrębie przepustów (lub filarów mostowych), odmulenie części przelotowej przepustów rurowych, udrożnienie wodnicy, plantowanie skarp nasypów i wykopów. Wartości umowne robót wahały się od 12,3 tys. zł (Rejon Lubaczów) do 99,2 tys. zł (Rejon Jarosław). Zabezpieczenia finansowe należytego

wykonania robót obejmowały: odszkodowania w wysokości 10% ceny umownej w przypadku odstąpienia od umowy z winy wykonawcy, kary pieniężne z tytułu nieterminowego wykonania lub rozpoczęcia robót w wysokości 0,5% wynagrodzenia umownego za każdy dzień zwłoki.

(dowód: akta kontroli str. 81-101)

2011 r.

- 8 umów zawartych w lipcu 2011 r., dotyczących wykonania odmulenia rowów wraz ze ścięciem poboczy na sieci dróg wojewódzkich administrowanych przez Zarząd, w terminie do 15 listopada 2011 r., z terenu 8 Rejonów podległych Zarządowi. Zakres prac obejmował: odmulenie rowów do głębokości 30 cm wraz z ścięciem poboczy grubości 10 – 20 cm, usunięcia zanieczyszczeń, czasowo także pachołków lub innych elementów, odwodnienie naprawianych nawierzchni, spulchnienie lub rozdrobnienie darniny. Na uzupełnienie poboczy mogły być stosowane: rozdrobnione skały i materiały gruboziarniste twarde i średniotwarde, materiał uzyskany z frezowania nawierzchni, żwiru i mieszanki kruszywa, piaski grube i średnie, żuźle wielkopieczowe lub inne, pospółka, tłuczeń zaklinowany klinem na emulsji asfaltowej, mieszanka piaszczysto – gliniasta. Najniższa wartość umowna robót wynosiła 24,1 tys. zł (Rejon Jarosław) a najwyższa – 98,2 tys. zł (Rejon Mielec) brutto. Jako zabezpieczenie należytego wykonania umowy ustalono kary umowne za: każdy dzień zwłoki w terminowym rozpoczęciu, wykonaniu lub usunięciu wad, każdy przypadek nieprzestrzegania wymogów i niezachowania należytej staranności – w wysokości 0,5% wynagrodzenia brutto, wady nie dające się usunąć – 100% wartości wadliwego elementu + koszty rozbiórki, zwłokę w przedłożeniu wymaganych dokumentów – w wysokości 0,1% wynagrodzenia umownego brutto.

- 8 umów zawartych w kwietniu i maju 2011 r., dotyczących koszenia traw i chwastów rosnących w pasie drogowym na sieci dróg wojewódzkich na terenie województwa podkarpackiego, w terminie: I koszenie – do 30 czerwca 2011 r., pozostałe koszenia zgodnie z harmonogramem, nie później niż do 30 września 2011 r. Umowy dotyczyły dróg zlokalizowanych na terenach 8 Rejonów, zaś ich zakres rzeczowy obejmował: mechaniczne koszenie traw i chwastów na poboczach, skarpach i przeciwskarpach, zieleńcach, z ręcznym podkaszaniem przy znakach drogowych, pachołkach i pod poręczami, zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego i pieszego, oznakowanie robót i uporządkowanie terenu pasa drogowego oraz terenu przyległego. Wartości umowne robót wynosiły od 20,4 tys. zł (Rejon Lubaczów) do 149,2 tys. zł (Rejon Stalowa Wola) brutto. Zabezpieczenia należytego wykonania umów były takie same jak w umowach koszenia zawartych w 2012 r.

- 8 umów zawartych w lutym 2011 r., dotyczących wycinki drzew rosnących w pasie drogowym dróg wojewódzkich na terenie województwa podkarpackiego wraz z frezowaniem pniaków, w terminie do 31 marca 2011 r. obejmujące drogi na terenie 8 Rejonów podległych Zarządowi. Zakres prac obejmował: oznakowanie i zabezpieczenie miejsc pracy i infrastruktury, wycięcie drzew (od 11 szt. w Rejonie Mielec do 264 szt. w Rejonie Lubaczów), frezowanie pniaków na głębokość 20 cm poniżej poziomu terenu, z uzupełnieniem gruntem przepuszczalnym, uporządkowanie terenu z odwozem pozyskanego drewna na składy własne wykonawców. Wartości zakontraktowanych usług wynosiły od 3,7 tys. zł (Rejon Stalowa Wola) do 37,3 tys. zł (Rejon Jasło) brutto. Jako zabezpieczenie należytego wykonania umów ustalono kary umowne w takich samych wysokościach jak w umowach wycinki drzew zawartych w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 81-101)

- 4 umowy zawarte w grudniu 2011 r., dotyczące wycinki zadrzewień i krzewów oraz pielęgnacji drzew rosnących w pasie drogowym dróg wojewódzkich administrowanych przez Zarząd, w terminie do 23 grudnia 2011 r. Umowy dotyczyły 4 Rejonów podległych Zarządowi, z zakresem rzeczowym obejmującym: wycinkę krzewów i samosiejek dla odrostów i samodzielnie występujących krzaków, których pnie nie przekraczały 10 cm, a gęstość ich porośnięcia utrudnia utrzymanie należytej estetyki i utrudnia widoczność, wywiezienie karpiny i gałęzi poza teren robót, oznakowanie robót, pielęgnację polegającą na redukcji korony drzew silnie zaniedbanych, stwarzających zagrożenie dla ruchu drogowego (cięcie gałęzi grubych do 10 cm i skracanie konarów powyżej 10 cm), drzew tworzących prześwit mniejszy niż 4,5 m w pionie i mniejszy niż szerokość jezdni w poziomie. Ponadto szczegółowo określono dopuszczalną masę asymilacyjną do usunięcia – do 20%, a ze względów bezpieczeństwa – do 50%, a także technikę wykonywania cięć obejmującą unikanie zranień drzewa, 3 – krotne cięcie grubszych gałęzi, w miejscu 1/3 grubości gałęzi i w odległości 10 – 15 cm od nasady. Umowne wartości robót wynosiły od 6 tys. zł (Rejon Stalowa Wola) do 63,2 tys. zł (Rejon Ustrzyki Dolne). Zabezpieczeniem należytego wykonania umów były kary w wysokości: 500 zł brutto za wykonanie usługi w sposób nienależyty za każdy dzień zwłoki, 0,5% wartości brutto za każdy dzień zwłoki w wykonaniu usługi oraz zwłoki w usuwaniu wad, 10% wartości brutto za odstąpienie od wykonania umowy z winy wykonawcy.

- umowa zawarta we wrześniu 2011 r., dotycząca wykonania wycinki drzew rosnących w pasie drogowym drogi wojewódzkiej nr 835 Olbiecin – Stalowa Wola wraz z frezowaniem pniaków, w terminie do 30 września 2011 r. Wycinką objęto 167 szt. drzew różnych gatunków. Prace polegały na: oznakowaniu i zabezpieczeniu miejsca robót, obiektów budowlanych i urządzeń infrastruktury, wycięciu drzew z frezowaniem pniaków do głębokości 20 cm poniżej terenu, uzupełnieniu gruntem przepuszczalnym, uporządkowaniu terenu pasa drogowego z odwozem pozyskanego drewna na skład własny wykonawcy. Wartość robót wynosiła 6 tys. zł, zaś jako zabezpieczenie należytego wykonania umowy ustanowiono kary umowne za: każdy dzień zwłoki i każdy dzień opóźnienia w usuwaniu wad – 0,5% wartości brutto, odstąpienie od umowy z winy wykonawcy – 10% ceny umownej, każdy dzień wykonania usługi w sposób nienależyty liczony od dnia protokolarnego stwierdzenia – 500 zł brutto. Wykonawcę zobowiązano do odkupienia pozyskanego drewna za kwotę 943,30 zł brutto, w terminie do 30 dni od daty wystawienia faktury przez Zarząd.

- 8 umów zawartych w marcu i kwietniu 2011 r., dotyczących czyszczenia ulic i urządzeń odwadniających w ciągu dróg wojewódzkich na terenie województwa podkarpackiego, w tym letniego oczyszczania w terminie do dnia 15 grudnia 2011 r. oraz zimowego oczyszczania w terminie do dnia 30 kwietnia 2011 r., obejmujące drogi wojewódzkie zlokalizowane na terenie 8 Rejonów podległych Zarządowi, których zakres obejmował:

- jedno- lub dwustronne czyszczenie chodników wzdłuż ulic położonych w ciągu dróg wojewódzkich,

- czyszczenie ulic i urządzeń odwadniających polegające na: ręcznym lub mechanicznym usunięciu piasku, błota i innych zanieczyszczeń wraz z załadunkiem i wywozem na wysypisko, oczyszczeniu studzienek rewizyjnych i ściekowych, przeglądzie separatorów, opróżnianiu koszy na śmieci i myciu ekranów akustycznych.

Wartości zakontraktowanych robót i usług, wynosiły od 56,3 tys. zł (Rejon Rymanów) do 172,4 tys. zł (Rejon Stalowa Wola) brutto. Zabezpieczenia należytego wykonania umów były takie same jak w umowach z 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 81-101)

- 8 umów zawartych w maju 2011 r., dotyczących wykonania robót porządkowych i utrzymaniowych na mostach i przepustach sieci dróg wojewódzkich na terenie województwa podkarpackiego, w terminie do: 30 czerwca 2011 r. – roboty porządkowe, 30 września 2011 r. – roboty utrzymaniowe i powtórne porządkowe. Roboty dotyczyły mostów i przepustów zlokalizowanych na terenie 8 Rejonów podległych Zarządowi, a ich zakres obejmował: usunięcie zarośli, krzewów i odrostów drzew, koszenie traw w obrębie obiektu (na stożkach i skarpach nasypu 10 m przed i za mostem, na szerokość mostu + 5 m od krawędzi skarpy), karczowanie krzewów i zagajników na rowach w obrębie przepustów, oczyszczenie z piasku, błota i innych zanieczyszczeń nawierzchni jezdni i chodników (dwukrotne), wpustów ściekowych i rur odpływowych, dylatacji i koryt ściekowych, ław podłożyskowych, łożysk stałych i ruchomych, balustrad mostowych i barier energochłonnych, schodów i ścieków naskarpowych, czyszczenie separatorów ścieków, czyszczenie terenu pod mostem oraz koryta cieku (na długości równej szerokości mostu + 10 m powyżej i poniżej mostu), usunięciu zatorów z pni, gałęzi i drągów na rowach w obrębie przepustów (lub filarów mostowych), odmulenie części przelotowej przepustów rurowych, udrożnienie wodnicy, plantowanie skarpi nasypów i wykopów. Wartości umowne robót wynosiły od 10,3 tys. zł (Rejon Lubaczów) do 99,2 tys. zł (Rejon Jarosław). Zabezpieczenia finansowe należytego wykonania robót były takie same jak w przypadku umów na roboty mostowe wykonywane w 2012 r.

We wszystkich przypadkach zawartych umów rozliczenia za wykonane roboty dokonywane były na podstawie faktur wykonawców i protokołów odbioru robót częściowych lub końcowych, zaś płatności dokonywano w terminie do 30 dni od dat wpływu faktur do Zarządu.

(dowód: akta kontroli str. 81-101)

Przeprowadzone w dniach: 19 września, 8, 9 i 10 października 2012 r. oględziny czterech odcinków dróg wojewódzkich administrowanych przez Zarząd wykazały, że warunki obowiązujących umów dotyczące zakresu prowadzonych prac, związanych z utrzymaniem terenów w granicach pasa drogowego z wyłączeniem jezdni były przestrzegane. Zakres prac prowadzonych przez poszczególnych, wybranych wykonawców, na odcinkach dróg poddanych oględzinom, był zgodny z odpowiadającymi im umowami. Sposób kontroli wywiązywania się wykonawców z powierzonych im prac oraz rzetelność przedstawionych rozliczeń opisano w punkcie 3.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 8-20)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3.2. Sposób rozliczenia rzeczowego i finansowego.

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto 5 ostatnich faktur wystawionych i zapłaconych w okresie od czerwca 2012 r. do dnia kontroli, dotyczących prac związanych z utrzymaniem terenów w granicach pasa drogowego. Były to następujące faktury VAT:

- Nr 23/2012 z dnia 7 sierpnia 2012 r., wystawiona przez Firmę Handlowo – Usługową „KRIS” Bujar Krzysztof, Cieszacin Wielki 190, dotycząca koszenia traw i chwastów w pasie drogowym na sieci dróg wojewódzkich województwa podkarpackiego – zadanie nr 4 – Rejon Łańcut – II koszenie, w tym odcinek drogi nr 835, wg umowy nr 190/WD/4-4/243/12 z dnia 4 maja 2012 r.,
- Nr 08/2012 z dnia 23 lipca 2012 r., wystawiona przez Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe, Jan Gawda, Wólka Abramowska 9, dotycząca koszenia traw i chwastów rosnących w pasie drogowym na sieci dróg wojewódzkich województwa podkarpackiego – zadanie nr 1 – Rejon Jarosław – II koszenie, w tym odcinek drogi nr 881, wg umowy nr 187/WD/4-1/243/12 z dnia 4 maja 2012 r.,
- Nr 34/2012 z dnia 6 czerwca 2012 r., wystawiona przez Usługi Ziemne Sprzętem Mechanicznym Prasol Józef, Ustrzyki Dolne, ul. Wiejska 16, dotycząca koszenia traw i chwastów rosnących w pasie drogowym na sieci dróg wojewódzkich województwa podkarpackiego – zadanie nr 8 – Rejon Ustrzyki Dolne – I koszenie, w tym odcinek drogi nr 896, wg umowy nr 194/WD/4-8/243/12 z dnia 4 maja 2012 r.,
- Nr 1/08/2012 z dnia 1 sierpnia 2012 r., wystawiona przez Greenbau Sp. z o.o., Wieliczka, ul. Limanowskiego 1A/12, dotycząca koszenia traw i chwastów rosnących w pasie drogowym na sieci dróg wojewódzkich województwa podkarpackiego – zadanie nr 6 – Rejon Rymanów – II koszenie, w tym odcinek drogi nr 897, wg umowy nr 192/WD/4-6/243/12 z dnia 4 maja 2012 r.,
- Nr 43/6/306/2012 z dnia 13 czerwca 2012 r., wystawiona przez Rejon Budowy Dróg i Mostów w Krośnie Sp. z o.o., Krosno, ul. Tysiąclecia 38, dotycząca likwidacji szkód powodziowych z 2010 r. na odcinkach drogi nr 897, w m. Daliowa i w m. Moszczaniec (km 4+500 – 6+050, km 15+900 – 17+000), wg umowy nr 170/WD/22/243/12 z dnia 24 kwietnia 2012 r.

Do każdej z ww. faktur dołączono protokoły odbioru (częściowego – koszenie traw i chwastów, końcowego – likwidacja szkód powodziowych) oraz kosztorys powykonawczy robót związanych z likwidacją szkód powodziowych. We wszystkich ww. przypadkach Zarząd dokonał odbioru wykonanych robót/usług, z których to czynności spisano protokoły odbioru, poprzedzone przeprowadzeniem oględzin technicznych wykonanych robót oraz analizą dokumentacji. W treści protokołów odbioru zawarto m.in. informacje o: zgodności wykonanych prac z dokumentami kontraktowymi, zgodności zakresu z księgą obmiaru i rozliczeniem, terminowości wykonania oraz zgodności jakości materiałów z wymogami określonymi w treści umowy zawartej z wykonawcą. W żadnym z protokołów odbioru nie wykazano usterek lub wad odbieranych robót. Kontrolowane faktury zostały opisane przez pracowników Rejonów, w tym przez inspektorów nadzoru, sprawdzone pod względem formalno – rachunkowym oraz merytorycznym, a następnie zatwierdzone do wypłaty, przez zastępcę dyrektora Zarządu ds. Zarządzania Siecią.

Przeprowadzone w dniach: 19 września, 8, 9 i 10 października 2012 r. oględziny miejsc, w których wykonywane były prace objęte ww. fakturami, potwierdziły zgodność wykonanych prac z protokołami ich odbioru.

(dowód: akta kontroli str. 8-20, 108-127)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴, wnosi o:

1. Podjęcie niezbędnych działań w celu poprawy estetyki oraz stanu poboczy i odwodnienia objętych kontrolą odcinków dróg wojewódzkich a także uzupełnienia słupków prowadzących na odcinkach drogi nr 877 i nr 897.
2. Dopilnowanie terminowości załatwiania skarg i wniosków kierowanych do Zarządu, w zakresie dotyczącym bieżącego utrzymania administrowanych dróg.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia października 2012 r.

Kontroler
Stanisław Jarzyna
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Stanisław Sikora

.....
podpis

.....
podpis

⁴ Dz.U. z 2012 r., poz.82